

Opettajan lomake

Tehtäviä omatoimiselle museokäynnille Merikeskus Vellamoon, 5. luokasta lähtien

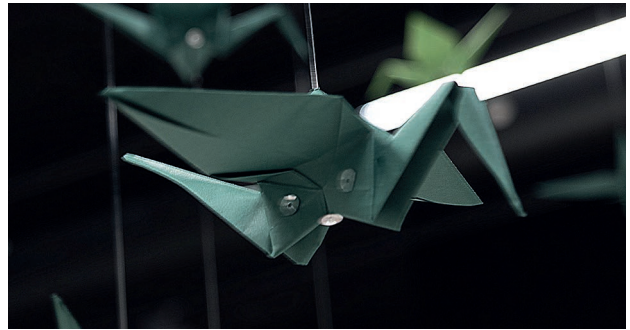
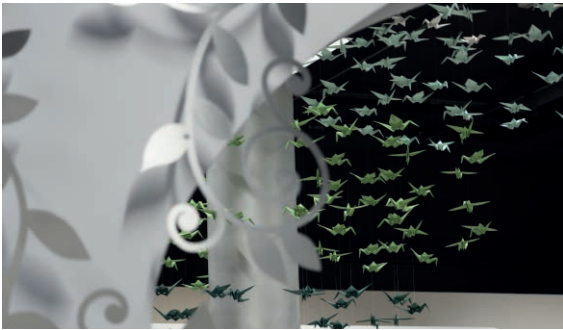
Tehtävälomake johdattaa Suomen merimuseon ja Kymenlaakson museon pää- näyttelyihin sekä molempien museoiden yhteiseen Venehalliin, jossa sijaitsee myös Kymenlaakson museoon kuuluva Merivartiomuseo.

Tehtävät voi tehdä valitsemassaan järjestyksessä ja iso ryhmä onkin hyvä ohjata aloittamaan museokäynti eri puolilta näyttelyitä. Tehtävistä voi valita teetettäväksi vain osan. Opettajan lomakkeessa ei ole kaiken kattavia vastauksia, joten tervetuloa itsekkin toimintapisteitä ja tehtäviä kokeilemaan.

Kymenlaakson museo

TAHDON!-näyttely

1. Valitse suosikkisi hääpuvuista ja selvitä kenelle se on kuulunut ja millainen tarina siihen liittyy. Häätarinat löytyvät näytöiltä.
2. Arvaa, kuinka monta onnenkurkea katon on katosta roikkuvassa taideteoksessa? Kattokoristeesta roikkuu 431 onnenkurkea.

2. LOTTA SVÄRD -näyttely

Löydätkö valokuvaan ja esineeseen liittyvät tarinat? Kuka on kuvassa ja kenelle reppu kuului? Millaisissa tehtävissä nämä lotat olivat?

Kuvassa on ilmavalvontalotta Kerttu Rytkönen lähdössä koulutusleirille Ravijoelle. Tavarat kulkivat mukana repussa ja laukussa. Repun alle on kiinnitetty paksu viltti nukkumista varten. Vitriinissä olevaa reppua käytti lotta Judit Lahdenkylä (1909–1985). Sodan aikana Judit palveli Kotkassa ilmavalvonta-, kanttiini- ja kenttäpostitehtävissä.

Venehalli

1. Etsi näyttelyn päädyssä olevan vitriinin luota kolme kuviin liittyvää tarinaa. Mikä tarinoista on mielestäsi mielenkiintoisin? Löydätkö vitriineiden sisältä tarinoihin liittyvät esineet?

- Emäntä joutuu sotavangiksi
- Pursimies ostaa kaksi kappaa
- VL Kurki löytää Aten ilmapallon

Tarinat löytyvät isojen vitriinien välissä olevasta telineestä.

Vitriinistä löytyvät emännän keittokirja ja vispilä, pursimies Teikarin ostamat kaksi kappaa sekä piirros, jonka Atte lähetti VL Kurjen miehistölle.

2. Merivartiomuseossa on passintarkastuskoppi. Miten se liittyy merivartijoihin?

Passien tarkastus siirtyi Poliisilta Rajavartiolaitokselle, eli raja- ja merivartijoille 1990-luvulla. Merivartijat Suomeen tulevien matkustajien passit satamissa ja Helsinki-Vantaan lentokentällä. Rajavartioasemilla passintarkastuksen tekevät rajavartijat.

3. Tutustu pienen sinisen peltiveneen tai pelastusliivejä täynnä olevan kumiveneen tarinaan. Miksi vene on esillä juuri Merivartiomuseossa?

Molemmat veneet liittyvät rajojen valvontaan ja ihmisten tarpeeseen pyrkiä rajan yli turvaan tai etsimään parempaa elämää. Molempien veneiden kohdalla voi pohtia, onko meren ylittäminen niiden kyydissä turvallista? Toisen maailmansodan aikana Suomenlahdella käynnistyi pakolaisaaloksi paisunut liikehdintä, joka jatkui vähäisempänä Neuvostoliiton hajoamiseen asti. Etenkin miehitetystä Virossa pyrittiin länteen. Pienellä peltiveneellä kaksi virolaista miestä pakeni heinäkuuisena yönä 1988 Tallinnasta Suomenlahden yli Porkkalaan. Siellä he tapasivat paikallisen purjehdusleirin, jonka ohjaajat auttoivat pakolaisia jatkamaan matkaa Ruotsiin. Tapahtumat kantautuivat merivartijoiden korviin, ja peltivene tarvikkeineen löytyi myöhemmin saaristosta. Tapahtumien kulku selvisi kuulusteluissa, mutta loikkarikaksikko pääsi tiettävästi pakenemaan Ruotsiin.

Eurooppaan on viime vuosina pyrkinyt yhä enemmän siirtolaisia Afrikasta ja Lähi-idästä. Osa pakenee sotaa, levottomuuksia ja kuivuutta, toiset tavoittelevat parempaa toimeentuloa länsimaissa. Vuonna 2015 rajan ylitti yli miljoona siirtolaista ja pakolaista. Vaaralliset reitit kulkevat yli Balkanin ja Välimeren, johon pelkästään vuonna 2015 hukkui tai katosi 3 771 ihmistä. Rajavartiolaitos on vuodesta 2006 alkaen osallistunut kansainvälisiin raja-valvonta- ja meripelastusoperaatioihin EU:n eteläisellä ulkorajalla. Suomalaiset ovat toimineet alueella sekä omalla kalustollaan että yhdessä muiden maiden rajaviranomaisten kanssa.

Rajavartiolaitoksen partiovene PV 281 osallistui talvella 2015-2016 Euroopan Unionin rajaturvallisuusvirasto Frontexin koordinoimaan Poseidon Sea -operaatioon Kreikan ja Turkin välisellä merirajalla. Eräänä yönä partioveneen miehistö havaitsi Kosin saaren lähistöllä pienen kumiveneen, joka oli lähtenyt Turkista ja pyrki rajan yli. Merimatkalle soveltumaton vene oli täynnä ihmisiä ja vaarassa upota. Partiovene otti tulijat kyytiin ja kuljetti heidät

MERIKESKUS VELLAMO

järjestelykeskukseen. Kumivene luovutettiin operaation päätyttyä Merivartiomuseoon esimerkinä sadoista tuhansista vastaavista tapauksista.

4. SIGNAALILIPUT

Millä signaalilipulla voidaan viestittää, että alus on lähdössä satamasta?

Mikä on lipun kirjain ja nimi?

Viestityspisteen seinällä on magneeteilla kiinnitetyt signaaliliput, joiden yhteydessä on selvitetty mitä kukin lippu tarkoittaa. Selityksessä on myös lipun kirjain ja siitä käytetty nimi. Tehtävässä etsitty lippu on P. Lipulla on myös nimi "Blue Peter". Lipun viesti satamassa: "Alus lähdössä, kaikki alukselle."

Mitä tarkoittaa lippu A? Miksi se on tärkeä tuntee nykyäänkin vesillä liikkuesssa?

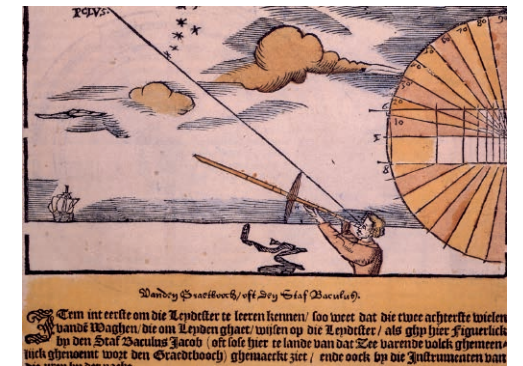
Lippu tarkoittaa, että vedessä on sukeltaja. Lippua käytetään nykyäänkin varoittamaan muita vesillä liikkujia vedessä olevasta sukeltajasta, jotta kukaan ei vahingoittaisi sukeltajaa aluksellaan tai toimillaan.

Suomen merimuseon näyttely

1. NAVIGOINTI

Löydätkö navigointiosion kuvassa olevan navigointivälineen tai osia siitä? Mikä navigointiväline on kyseessä?

Kuvan navigointiväline on jaakobinsauva.

2. MAAILMANKARTTA (Tutkikaa maailmankarttaa.)

Mitä siniset viivat kartalla kuvaavat?

Lattiassa olevassa kartassa on kauppamerenkulun pääreittejä kolmella eri värillä, joista siniset ovat purjelaiva-aikakauden reittejä. Reittien selitykset löytyvät kartan vasemmasta alalaidasta.

Pohtikaa ryhmässä myös sitä, miten reitit ovat aikojen kuluessa muuttuneet?

Mitkä asiat ovat vaikuttaneet reittien muuttumiseen?

Kanavat ovat tuoneet ns. oikoreittejä laivoille. Moottoreiden tultua käyttöön, ei olla oltu yhtä voimakkaasti tuulen ja sääolosuhteiden varassa.

3. MERENKULKIJA

Tästä osiosta löydätte vanhan kirkkolaivan. Kuinka vanha vitriinissä oleva Hauhon kirkkolaiva on ja mistä se on peräisin? Löydätkö itse laivasta viitteitä sen iästä?

Hauhon kirkkolaiva on yksi pohjoismaiden vanhimmista kirkkolaivoista ja se on rakennettu vuonna 1609. Kirkkolaivan rakennusvuosi näkyy purjeessa (toinen vuosiluku on mallin korjausvuosi) samoin kuin laivan lahjoittajan nimi (Johan Salenius). Kirkkolaivan vieressä olevasta näyttelytekstistä löytyy lisätietoa kirkkolaivaperinteestä, mikäli opettaja haluaa kertoa asiasta enemmänkin.

MERIKESKUS VELLAMO

4. JÄÄKUUTIO

Ennen jäänmurtaajien aikaa yhteydet meren yli eivät olleet talvisin kokonaan poikki. Millä keinoin esimerkiksi postia saatiin kuljetettua talvisin ennen jäänmurtaajien käyttöön ottoa?

Keskitalvella käytettiin jääteitä. Kelirikkoaikana talviolosuhteisiin suunnitelluilla postiveineillä saatiin kuljetettua postia ja tärkeitä ihmisiä Suomesta Ruotsiin. Suurten tavaramäärien kuljettaminen oli kuitenkin erittäin vaikeaa.

